

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši "Hotel Evropa".

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v "Narodni tiskarni" v Tavčarjevi hiši.

Državopravna premišljevanja. *)

"Imperio imperium, regnis regnum."

IV.

Iz tega kratkega razvitka oblasti, katero je državni zbor po najnovejšem stanju stvarij dosegel, razvida se, da je moč državnega zbora od leta do leta naraščala, vedno večji delokrog si prisvajala in deželskim zborom vedno več pravice odjemala. Z drugimi besedami rekoč: centralistična moč državne uprave se je od leta do leta pomnoževala, dokler je z "volilno reformo" dosegla svoj vrhunec. Ako se ta reforma od krone potrdi — in o tem nij ni z daleka dvojiti — ondaj postane poslopje centralizma kronano in deželske oblasti bodo ravno tako obledele, kakor nekdanje kraljevske, vojvodinske, grofovske i. dr. krone pred svitom cesarske diademe.

Še ena zanimiva prikazen o razvijanju avstrijskega parlamentarizma naj se tu omeni: ravno nasprotni nasledek opozicijske odsočnosti. Baš od onega časa, kar je — menim l. 1865 — zadnji češki poslanec državni zbor zapustil, ril je centralizem vedno bolj in bolj naprej. Posebni pospeh mu je pa dalo ustvarjenje dualizma, razdeljenje Avstrije med nemške in magjarske centraliste, katera dva elementa sta si, nemogoč vkupe centralizirati, vsak posebej polno oblast pogodila. Odsočnost češke opozicije pa je konči dala nemškim centralistom toliko moč, da se je zdaj iz razno-

ličnega dualizma tastran in onstran Litave zvrzel enolični paralelizem ali popolni dvocentralizem. —

Toliko v razumenje daljnih mojih premišljanj.

Mnoge naopačnosti, katere ima "volitvena reforma", bile so užé v tem listu dovolj razkrite. Teh naopačnosti so si nemški centralisti dobro svesti, a centralistična politika terja povsod izjem: pri porotnih sodih, v obdržanji dosedanjega načina pri izbiranju poslancev po "posrednem" potu, v ohranjenji dosedanjih treh zastopstev: kmetstva, mest, velikega posestva in obrtniškopučeskikh komor itd. To so sredstva, vrhovno nadvlado nemštva kot nositelja centralizma pridržati; kajti bi pravični, dosledno izvedeni principi naravnostnih volitev državnemu zboru dali brž drugo, in to nasprotno lice. —

Čemu naštevam tu znane te prikazni? — Da se popolnem razvidi, kako je ves dosednji način postopanja edine le opoziciji škodoval, ker se je ta javnega parlamentarnega življenja vzdrževala, in tako vse načrte centralistov pospeševala.

Pisatelja teh vrstic to prepričanje ne vodi od lanskega leta, ko je Fr. Palacky isto misel izrekel, ka je "državopravna stranka češka na krivem potu", tudi ne od onega časa, kar je grof Hohenwarth moral odstopiti baš zaradi needinosti (? Ur.) državopravne stranke in zaradi nje oddaljenja od pozitivnega programa njegovega ministerstva; kajti ta program — a ne češka deklaracija — imel je potrjenje krone. Da bi Hohenwartovemu

odstopu edina Bismarkova politika kriva bila, nij verjetno; ona je samo pripomagalala poleg "fundamentalnih zakonov" Hohenwarth-Schäffle-jevo ministerstvo porušiti. Tega prepričanja, da je izstop češke opozicije največ zakrivil, je temveč pisatelj teh vrstic užé od l. 1867, kar mogo njegovi prijatelji potrditi, in to z mnogih uzrokov, katerih glavne hočem o priliki omeniti. Sedenji, važni čas, ko je avstrijska uprava popolnem s prejšnjega svojega tira stopila na čisto novo podlago — na ustavno-centralistično — prestavljena, ko so se vsi stari manevri opozicije, ne samo po vnanjih uplivih, nego baš po naravnem potu, ničevi in brezuspešni skazali, zdaj, ko je treba z novimi razmerami računati, da se naša sveta načela reše, zdaj, ko si federativna opozicija prizadeva občna (davno zanemarjena in pozno, če ne prepozno iskana) tla sodelovanja ustvariti, zdaj, menim, nij samo čas, nego i dolžnost — vsakega politika, svoje prepričanje in svoje nasvete očito in brez okolišenja izraziti. In baš to ima biti predmetom sledujočim mojim člankom. J. P.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. aprila.

Državni zbor je v poslednji seji odločil starost, do katere smejo c. k. sodnijski uradniki služiti in je spoznal, da v 70. letu svoje starosti se mora vsak sodnik v pokoj dati. Vlada v svojem predlogu je bila za 65. leto, kar se tudi nam naravnost zdi, nego 70., do katerega bodo možjani c. k. birokratov že popolnem suhi in izpiti.

Listek.

O ženah.

Ko bi se smelo sklepati iz množine navadnih izrekov na število v življenje prodrlih idej, špeciálno nam ne bi bilo treba preveč hiteti z organizacijo naših srednjih in višjih šol; tako vsaj trde hudobni jeziki. A ne bomo dalje dotikali se te nevarne stvari. Ene teh čarovnih formul pak, ki je dajala že veliko opraviti zlasti neomoženim damam in — zakonskim možem, te bi vendar radi opomenili. Gotovo žensko vprašanje! porekó naše ljubeznjive bralke. Ne, žensko vprašanje je problem, naloga. Nam je v mislih ženska emancipacija in namera naša je, v naslednjih vrstah kazati na korektiv te kakor sleherne zlorabljene besede: na izid historičnega razvijanja in na preiskavanje stvari same, kar nam edino pripomore k pravi cenitvi jedra in moči kake ideje.

Nomadovsko življenje se svojimi voj-

skami in lovi ne pripušča ženski priti do veljave; celo njena lepota izgine kmalu vsled takega življenja in žena postane po naturi sužinja moževi. Vendar pak nahajamo tu že zakon in vrednost čistosti prispevajoča se kaznovanjem prešestnikov. Tako postaje brzdaje poltnosti možu dolžnost še bolj pak ženski, katere povzdiga se datira od časa, ko je nehala prodajanje njihovo in — se je vpeljala monogamija. Znano je nam, da si je Jakob svoje žené pridobil z delom in zelo verjetno je, da je bila takrat v Palestini taka šega gospodujoča. Tudi za Homer-ja je bil grški ženih prisiljen, nevesto kupiti. Pozneje je donášala nevesta k domu doto, katero jej je postava varovala za primerljaj ločitve. Nehala je torej biti kupljiva reč in postala pogodbo sklepajoča stranka.

Prednost grške civilizacije v stari dōbi je pripisovati naj več monogamiji, faktum, da vzame mož le eno ženo, je prispoznanje, da mesenost ali poltnost čez nas nema najvišje oblasti. V vzhodu ima poligamija značaj poželjivosti, v zapadu pak probuja za-

kon družinske čute in dolžnosti. Sploh želi monogamije ne le že natora sama, ker se rojevata oba spola v precej enakem številu, temuč tudi mogočest boljše družinske odgoje in dosega enakosti v stopinji ženske, kar vse more zgoditi se le v tej obliki zakona. Interesantna prikazen je, da nam stopajo pred oči naj višje podobe ženske popolnosti ravno iz starejših, surovih časov Grecije. Srčno zakonsko ljubezen Hektor-jevo in Andromahino, neomahljivo zvestost Penelopino, čisto podobo Ifigenije, koja svojim zadnjim izdihom izgovarja očeta, ki jo je posvetil smrti, — noben čas in nobena civilizacija jih nijsta presegla. In vendar je bila podređena stopinja žensk za tiste dōbe ne le splošna, temuč še nekako teoretično opravičena, kajti kakor pripoveduje mitus, prinesla je žena Pandora vse hudo med ljudi.

V zgodovinskem času Grecije se je stan žensk nekoliko zboljšal, njih nramnost pak je postala slabša. Čednostna žena je živela samotno, a priležnica je postala tipus ženstva.

Volilna reforma leži v cesarskem kabinetu. Lasser je že o njej poročal cesarju in ustavoverni listi trde, da dobi postava kmalu podpis cesarjev. Zato kličejo in pozivljejo svoje čete že zdaj, da delajo priprave za direktne volitve. Skrbimo tudi mi, da ne zamudimo pravega časa.

Dr. Bělsky je bil enoglasno izvoljen za župana praškega mesta. Mislilo se je, da bode ta volitev tem gotovejša potrjena, ker je ta mož sicer vse skozi pošten češki rodoljub, a v političnem življenju se vedno zmerno obnašal. Tudi je Bělsky že bil več let praški župan in si za olepšanje in sploh za materijalne interese mesta velike zasluge pridobil. Cesar pa nij potrdil njegove volitve kot župana. Tedaj ostane glavno mesto češkega kraljestva še tudi zanaprej brez glave. — Pred praško sodnijo se zdaj vrši pravda proti dr. Jul. Gregu in Ferd. Sulcu v enaki stvari, kakor nedavno proti Skrejšovskemu. „Narodni listy“ vsled vednih pravi in denarnih kazni niso več mogli inseratnega davka plačati. Dr. Greg je že 200 dni v preiskovalnem zaporu.

Ogerska eskomptna banka dunajskim centralistom nij po godu. V klubu ustavovernih poslancev so se celo posvetovali, ali bi ne kazalo ministerstvo posebej interpelovati o tem vprašanju. Naposled večina nij tega nasveta sprejela, ker so še zmirom konference med „našimi“ in ogerskimi ministri glede delokroga te banke.

Vnanje države.

Severonemški državni zbor je novo tiskovno postavilo sprejel z malimi premembami, po nasvetu odseka, ki je bil izvoljen da jo pregleda. Postava ta je še precej liberalna. Črez praznike bode tudi nemški državni zbor praznoval. — Vladni „Reichsanzeiger“ je prinesel ukaz, da se „začasno“ odpravi katoliška prošnja za prusko armado, katero je oskrboval do sedaj Poljak Namezanovski. — Brunsviški vojvoda je dogovoril z deželnim zborom pogodbo zaradi nasledovanja pod poročtvom nemškega cesarja. Po tej pogodbi bode, dokler postavljeni naslednik ne more prevzeti vlade, vojvoda Oldenburški vladar. Ako se ta še pred smrtjo sedanjega vojvoda vladi odredi, ali oskrbovanja opravljati ne bo v stanju, potem izvoli sedanji vojvoda v porazumljenju z deželnim zborom drugega vladarja izmed vladajočih nemških knezov. — Vse kaže na to, da bodo Prusi potem anektirali. — Komisija za preiskavanje železniških barantij odkriva čedalje večje nerednosti. Tako je te dni princ Biron v pismu do predsednika komisije obstal, da si je dal za koncesijo železnične črte iz Varšave v

Vratislavo izplačati 100,000 tolarjev v akcijah. Druge priče dolže nekega princa Handjeryja, državnega poslanca, in druge ude konzorcija za železnico iz Berolina v Drazdane, da so si pustili plačati za koncesijo 100,000 tolarjev, zraven pa še akcij za 400,000 tol. po 70 za sto, katere so čez nekaj dni po 90 prodali na borsih. Vidi se, da znajo tudi pruski veliki gospodje dobro kupčevati.

V **francoski** narodnej skupščini je v seji 29. marca bila na dnevnem redu peticija znanega princa Napoleona, v kateri se je obrnil do narodne skupščine, da mu varuje njegove pravice, katere ima kot francoski državljani. Princ Napoleon je ob času prusko-francoske vojske šel v Italijo k svojemu tastu, (ima namreč Klotildo, hčer kralja Viktora Emanuela za ženo) da bi pridobil Napoleonu III. italijansko pomoč. A ker se je bila med tem vojna sreča že obrnila, nij bil srečen v svojem prizadevanju. Pozneje se je vrnil na Francosko, a republikanska vlada ga je iztirala črez mejo. Vsled tega je tožil ministra notranjih zadev pri pariški okrajni sodniji, a ta se je izrekla za inkompetentno. V narodnej skupščini je minister Dufaure pojasnil, da je vlada pregnala princa ob času, ko se je bilo bati od raznih strani nemirov, zgodilo se je to, da se je obdržal javni red. Skupščina je na to prestopila s 347 glasovi proti 291 na dnevni red. Odsek, ki je bil izvoljen, da izdelava organizacijo za mesto Lyon, je izdelal načrt, po katerem dobi Lyon prefekta z enako oblastjo, kakor jo ima prefekt v Parizu. Mesto se razdeli v šest okrajev, vsak okraj ima svojega župana, katere izvoli predsednik republike. Za prihodnje občinske volitve se razdeli mesto v 36 oddelkov, katerih vsak voli po enega poslanca za mestni odbor. Mestni odbor bo imel enake pravice, kakor jih določuje postava od 14. aprila 1871 za pariško mesto. — Vidi se, da ta načrt nij posebno liberalen, mesto Lyon je že od nekdaj enfant terrible monarhistov v sedanji narodnej skupščini.

Na **Španjskem** se narod oborožuje, da bode pomagal armadi in narodnim prostovoljcem zatreti druhal Karlistov, ki se je nabrala iz vseh štirih vetrov, da s svojim roparskim početjem nadleguje in iznova podjarmi svoboden španjski narod. V Barcelono je v ta namen došlo že 15,000 pušek. — Španjski poslanec v Parizu, Olozaga, se hoče baje poslaništvu odpovedati, ker mu je sedanja španjska vlada preveč federalistična kali, pa misli se, da bo še ostal. Francoska vlada je opravdala dva lista, ker sta nabirala za Karliste.

Italijanska zbornica poslancev se posvetuje o davku od mlinov. Odstop mi-

nistra Sella še nij odločen, najbržeje da bo še ostal.

Dopisi.

Iz Mirne pri Trebnjem konec marca. [Izv. dopis.] Molčljivost, kateri so se prebivalci naše Mirne zaobljubili, dokazuje dovolj, do katere stopinje narodne probujenosti so se tukajšni Slovenci vspeli. Vsaka še tako zakotna občina povzdignola je svoj glas videča, da se naša reč od germanske stranij silno v pogibelj tira. In da tukaj vse miruje, kaj je temu vzrok? Se-li ne zaveda važnega svojega naloga, ali, ako se zaveda, je-li preplašna, dati zloželjnému izpozivatelju dostojen odgovor? Oba vzroka se obistinjata — in to nekoliko omeniti sem se v kratkem se slednjimi vrsticami omenil.

Slovenci imajo premnogokrat prilžnost pokazati svojo politično zrelost v javnem življenju. Zadnja leta tirali so nas čestokrat na volišča ali v najhujšej zimi ali času naj nujniših opravil na polji. Politično se zavedajoč kmet nij nikdar izostal, dobro vedoč, da je včasih že eden edin glas imenitne važnosti. Izve se o takovih prilikah, do kolike stopinje narodne zavednosti so se poedini okraji in različne občine vspeli. A naša Mirna? Evo Vam dokaz, kakó se je obnašal mož — in če poštena duša — od kojega bi sigurno že po njegovem stanu večje probujenosti v narodnem obziru bili pričakovati smeli, ob času zadnje volitve deželnih poslancev v Trebnjem. — V prvotnej volitvi voljen kot volilen mož od svojih faranov ponuja volilnemu možu nasprotno stranke volilno pooblaščenje rekoč: I, saj je vse eno, če ali sam volit grem, ali če vi za me volite. Se-li ne pravi to prijateljičiti se zakletim sovražnikom Slovanstva? Drugi „velenarodnjak“ dokazuje svojo politično zrelost s tem, da na Čehe zabavlja. Tretji bi se rad iz „Tagblatta“ naučil, kakó imajo Slovenci napredovati. Četrti, peti itd. pak roke križem držita ter menita: „eh, bo že Bog dal, da še kak' drugače pride.“ In to bi bile osebe, ki bi po svojem važnem poslu nevednega kmeta k narodnej zavesti zbujevati, podučevati, navduševati imele! Med tem, ko naši nasprotni krojači, črevljarji, barantači in škrijci silno eneržijo obelodanjujejo, se vseh sredstev poslužujejo, da bi nevednega kmeta preslepili,

Grška čutnost nij ljubila zagrinjala skrivnosti, ampak je obhajala svoje praznike v navzočnosti svojih do denšnjega dne slovečih učencov morale. Le še en sam izgled takove vrste se dá navesti: bliščeča, polnost polna družba znane Ninon de l'Enclos, katere čestilca sta bila celo Fenelon in Bossuet. Ako se nam torej dozdeva izpodtekljivo, kar se je zdelo grškim apostolom morale naravnega, moramo, hoteči jih umeti, pomisliti, da je moč strastij večja, nego je k sreči človeštva potrebno. Natura tako rekoč zahteva zgodnjega zakona, a vendar je nalog civilizacije, sploh zmanjševati število zakonov, posebno v deželah, ljudmi zelo naseljenih. Tudi se mora pripoznati, da je v oziru na čistost zunaj zakona vladala pri vseh ljudstvih in verah vselej velika odpustljivost. Med takimi okolnostimi je nastala v človeški družbi podoba, katera gotovo naj žalostniša, ki jo more ogledati okó moralista... Sama najvišji tipus pregreh, postaje poslednjič sama najmočnejša brančednosti. Brez nje bi neoskrunjena čistost

mnogih družin dobila madežev in mnogi, ki v prevzetnosti svoje neizkušene čistosti z mržnjo nevolje mislijo na-njo, bi bili izpoznali muke pikanja vesti in obupnosti. Na tej sami globoko pali in onečasteni človeški podobi se koncentrirajo strasti, katere bi mogle napolniti svet s sramoto. Med tem, ko nastajajo in ginejo vere in civilizacije, ostaje ona svečenica, katera mora žrtvovati se za pregrehe ljudstva.

Opomenjena socijalna vprašanja poskušali so grški pridigarji morale in postavodajalci reševati prispoznavanjem dveh vrst žensk: žen in hetér. Zelo mlada omožena Grkinja je živela samotno, prejemala obiskalce le v nazočnosti moževi in nij hodila k očitnim igram. Tako izobraževajočemu upljivu moške družbe odtegnen je ostal krog njenih misli in idej zelo omejen. Naj prej je živela pod varstvom staršev, potem pod moževim in kot udova pod sinovskim. Vse drugačno, da, edino stopinjo zavzimala je hetéra, kar se dade razlagati iz čiščenja boginje lepote, strasti za lepe forme, s kratka:

iz estetičnega entuzijazma Grkov. V tem lepim umetnižam ugodnem času so imeli tudi čednost le za naj višjo vrsto nad čutnostne lepote. Priležnica bila je navadno kraljica lepote; bila je izgled za podobe Venere, ki so Greke razveseljevale; pesniki so jih opevali in modrijani so iskali njihovega znamenja. Tako so si izvolile mnoge čestilakomne in izobražene žene ta stan ter zavzemale stopinjo, katere doseči zakonskim ženam nij bilo dano. Zbirale so krog sebe pisatelje, pesnike, zgodovinarje, filozofe, se tako udeleževale duševne in estetične omike časove in postajale središče družbe nepopisljive bliščobe. Duhovita Aspazija je neki Periklu sestavila enega njegovih slovečih govorov; v državnih zadevah so iskali njihovega sveta in Sokrat je občeval z njimi. Tako je bila nastala misel, da imati zakonska žena in hetéra vsaka svoj poseben poklic v družbi in poseben tipus popolnosti. Zadnja je bila sicer bolj občudovana nego čislana; a dospela je vendar „na stopinjo neprilježljivega ljudskega poštovanja in resnične česti.“ (Kon. prih.)

se naši narodni žentelmeni niti za vlas za slovenščino ne potegnejo. Kmet se nema namlanjati na koga; on ne čita nič, njemu se pové nič. Narodnega društva nemamo ni ednega ni v Trebnjem, ni v Mirni, ni v Št. Rupertu, ni v Mokronogu. V zadnjem zaradi politične zagrizenosti, zaradi gluposti zloglasnem trgu začele so se v novjšem času naj absurdnejše vesti raznašati. Da so nočnega stražarja ponemčili, to je gola istina, da hoté šolo po Falkovih načelih preustrojiti in popolnoma germanizirati, da hoté Kurandi „ehrenbürgerrecht“ podeliti itd. itd. Kdo se ne smeje? In vendar imajo te nevséčne burke svojo resno stran. Marljivi čestitelji židovske „Presse“, zaničujejo svojo lastno kri, izdajajo najdražje domovinske interese in se pusté korumpirati po „viteška dela svobode“ (?) in ravnopravnosti (?) doverševajočej dunajskej klikli. Tudi po drugod naseljena nemčurska pritekline hvalisa čezmerno in ob vsakej priliki nevednemu kmetu edino izveličevalno nemško kulturo, zbožnujejo vzorni nemški „liberalizem“, ter bijejo po voditeljih slovenskih, češ, da so „slepitelji“ naroda, po duhovnih, da so zapeljivci itd. itd. Preti vsakemu z zaporom, ki bi se le količkaj za slovenščino brigal. In vsem tem bedarijam gujusne druhali veruje kmet — pomni še, da se je nekda v šolah slovenski govorečim v sramotno kazens oslovská tablica na hrbet obešala — ker nema človeka, ki bi ga dostojno podučil, sleparstvo razumno ovrgel.

Imamo pak upanja, da bi se žalostno politično stanje kedaj zboljšalo? Ali se bodo Mirčani, Št. Ruperčani, Mokronožani prebudili kedaj k narodnej zavesti, k spešnemu narodnemu delovanju? Trdno upamo, da se bodo našli možje, ki bodo v sedajnem prebujenem času naj važnišo pravico, osnivanje narodnega društva v pretres vzeli in tudi uresničili. Če ravno veliko truda prizadeva, pa ne vstrašimo se! Čas je, da uvidimo, da je nevednost naj dražja stvar v deželi. In kako dolgo je še hočemo gojiti? Čem dalje lenimo, tem huje se bode med nami osvetila ogromna lenoba. In ali nemamo moža v našej sredini, ki se povsod v prvi vrsti za naša prava bojuje, si neizrečeno mnogo za naša naroden napredek žrtvuje? Gotovo nas bode podpiral še zdaj v zelo važnem in silno potrebnem početju. Kaj pomaga pri kupci doljenca navdušeno narodnjačiti, ako se ne kážemo dejanstveno to, kar se košatimo.

Iz Istre 29. marca. [Izv. dop.] Kdor je kdaj po naši Istri potoval, ta mi mora gotovo priznati, da je Istra v vsakem obziru ena ubožnejših dežel našega cesarstva. Kar se pa omike in izobraženosti tiče, je ta deželica še več desetletij za svojimi sosednimi deželami. Srce mora vsakega rodoljuba zaboliti, ko vidi neomikani narod mirno prenašati vsako lahonsko nasilje in pritiskanje.

Šole, ki so edino sredstvo narod do višje omike povzdigniti ter privedi na boljše gospodarsko blagostanje, te se mu leto za letom zapirajo. Čitalnice, bralnih društev, političnih društev v tužni Istri ne poznamo. Da bi se taka društva v naši Istri osnovati mogla, to je teško mogoče, kajti inteligentnih močij slovenskega plemena nemamo. Ker pa prosti narod nema nobenih inteligentnih, narod ljubečih inicijativnih močij, da bi ga k narodni zavesti ter za tako važna društva navdušiti mogle, mora si vsak misliti, da

prosti narod, nepoznajoč korist omenjenih društev, malo se zanje zmeni. Časopisov slovenskih naši kmetje prav malo čitajo, kajti kar je najžalostnejše: — čitati ne znajo. K večjemu mala tržaška „Naša Sloga“ sem ter tam v kakšno vas priroma. Zatoraj naši kmetje ne morejo napredovati enako s sosednjimi deželami.

V Iporečkem deželnem zboru sedijo sami Lahi, nasprotniki Slovanstva. Da bodo pa ti Lahi v deželnem zboru za naša narodni napredek skrbeli, ter slovanske interese zastopali, tega si nikakor ne smemo misliti. Če kdo po Istri potuje, bo takoj spoznal „očetovsko skrb, ki jo ima deželni porečki zbor za deželo. Ceste so namreč tako v žalostnem stanju, da si res človek ne upa niti peš po njih hoditi, kajti je vedno v nevarnosti v vodene brazde zagaziti. Znano je, da Istra v poletnem času je jako suši podložna dežela; a našemu zboru nij nič kaj posebnega, če nam najdražji zaklad, to je voda iz rečice Rižane, Teržačanom dovoli. Ne pozna li sl. deželni porečki zbor velike važnosti in za Istro silno potrebne rečice Rižane? Kam bode šla polovica istrskega prebivalstva ob poletnem času svoje žito mleti, vodo ob času suše za vsakdanjo rabo zajemati? Pa kaj bi se porečki zbor za rižansko vodo brigal, ko še koperski mestni zastop v seji 20. t. meseca Tržačanom vodo dovoli.

Tukajšnje ljudstvo je jako razdraženo ko vidi, da sta jim deželni zbor in kopersko mestno starašinstvo najdražji zaklad prodala. Sami ljudje ne vedo kakšno pot bi nastopili, da bi zoper to jim storjeno krivico protestirali.

Dragi prijatelji! Prepozno spoznavate svoje sovražnike, ki z vašim premoženjem samovoljno ravnaajo. Zdaj spoznajte važnost volitev v deželni zbor in v mestne zastope. To vam so nasledki vaše neudeležitve pri volitvah poslancev v deželni zbor in v mestni zastop. Svetujem vam, da kadar bodo zopet volitve, stopite složno vsi na volišče, ter si izvolite take može, ki bodo skrbeli za naš blagor in za narodni napredek, ter vestno naše interese zastopali.

Domače stvari.

— (G. Trstenjak) naznanja v „Zori“ sledeče: Čestitim udom: „Matice slovenske“ — delniškega društva: „Narodne tiskarne“ in „Slovenskega pisatelj-skega društva“ do blagohotnega znanja! Ker mi moje slabo zdravje več ne dopušča dosedanje vsestranske delavnosti na narodnem našem polju dalje naprej razvijati, in mi potovanja k sejam težavo delajo, javljam tu očito, da zaradi tega, in iz nobenega družega uzroka, izstopim iz odborov omenjenih društev, ter naznanim, da prihodnjič ne morem nobene volitve v odbore teh društev več sprijeti. Čestitim udom pa se zahvalim za zaupanje, katero so mi dosle skazovali pri volitvah. Ta časopis pa šče bodem vodil do konca tekočega leta, ako božja previdnost mi da potrebno zdravje. Zato prosim za daljno obilno podporo. Na Ponikli 25. sušca 1873. Davorin Trstenjak.

— (G. Josip vitez Švegelj), generalni konsul, imenovan je za dvornega in ministerijalnega svetovalca v ministerstvu vnanjih zadev.

— („Narodna šola“) je že za več ko za 200 gld. vrednosti učil razposlala svojim udom. Zopet je nekoliko učiteljev in šol pristopilo temu za šolstvo prekoristnemu društvu; vendar med udi še pogrešamo mnogo učiteljev iz narodnih krajev. Naj se vsi podvizajo pristopiti.

— (G. Martin Ivanetič.) Ta mož je deželni knjigovodja. Dobil je to službo o svojem času, ko je deželni odbor še bil po večini nemškutarsk, da si je toliko sposoben za knjigovodjo, kakor zajec za bobanj. Njegov urad je v najlepšem — neredu. Skrajni čas bi bil, da bi se deželni odbor spravil na ta avgijev hlev in ga pometel, če bi tudi g. Ivanetič poleg izletel iz urada. Nikdo bi za njem ne žaloval, k večjemu nemškutarski kandidati za mestni odbor, katere volit je tudi g. Ivanetič bil prisopihal.

— (Obiskovalcem svetovne razstave) utegne biti po godu naznanilo, da se nakazila za stanovanja na Dunaji uže dobivajo v „Annoncenbureau“ na velikem trgu v Ljubljani.

— (V skupni razstavi) dunajski mislijo gospodje, ki vodijo dotična dela, pokazati, kar je v zadnjih 20 letih na slovenskem muzikalnem polju z ozirom na šolo na svetlo prišlo, ter so naprosili preč. g. dež. nadzornika štajerskega, da naj jih blagovoli v tem podvzetju podpirati. — Obrnil se je omenjeni gospod na me, naj mu sestavim: 1. malo zgodovino slovenskega petja od 48. leta doslej, to je katere knjižice so na svetlo prišle a. za šolsko in b. za občno petje s pristavkom imena skladateljev, kedaj in v katerem mestu so na svetlo prišle, 2. malo zgodovino drugih muzikalnih del a. za cerkev, b. za koncerte, c. za ples itd. — V ta namen prosim uljudno vse čast. gg. skladatelje in založnike skladeb (kompozicij), da naj mi blagovolijo prav kmalu poslati 1. po en iztis tiskanih kompozicij, in glede nato, da veliko prav lepih pesnij slovenskih nij bilo še tiskanih iz raznih uzrokov, dasiravno so se v šoli, cerkvi ali pri besedah prav udomačile, po en prepis netiskanih kompozicij, katere bi sem spadale.

— (Iz Celja) se nam piše, da bode tam na cvetno nedeljo direktor mariborske vino- in sadjerejske šole Gütthe, predavanje o kmetovalskih stvareh imel.

— (Cinkova fabrika v Celji.) Poljedelsko ministerstvo je kupilo v neposredni bližini celjskega mesta zemljišče, na katerem misli postaviti fabriko za cink (kositer). Govorica spravlja ta kup v zvezo z železnico, katera se ima staviti od Celja črez Šoštanj (kjer so lege cinka) v Spodnji Trajberg, in pri kateri so engajžirani načelniki celjskega mesta.

Razne vesti.

* (Věšalna drama.) V Chikagi dela sedaj drama „Neckandmeck“ (dva tilnika) veliko senzacijo. V prvem dejanju se vidijo vislice, na katera bi ravno obtoženec imel obešen biti. Že ima vrv krog vratu in rabelj bi ga imel na oni svet poslati, ko se njegova nedolžnost izpriča in ga oproste. Zdaj pa začnejo pravega zločince loviti, kojega v poslednji sceni tudi ulové in na věšalah izvrstno spedirajo v paradiž, med tem ko se njegovih intrig osvobodjeni zaljubljeni pari med umiranjem in smrtjo obešenca ginljivo objemajo. Občinstvo se čuti od tega prizora tako ginjeno, da se mora zagrinjalo trikrat vzdigniti in dotični igralec trikrat zaporedoma obe-

siti dati. Zarad silnega pritiskanja občinskega upajo, da bode predstavljavec pravega hudelega najmanje osem tednov zaporedoma vsak večer moral na vislice. Potem se jih bode menda dovolj privadil!

* (Ustavoverstvo.) Med sedanjimi državnimi poslanci Cislajtanskimi je 86 upravnih odbornikov raznih železnic in bank. Nekatera teh mest nesejo na leto do 30.000 in še više gold. Nekoji izmed onih 86 so trikratni, štiri- pet- do osemkratni upravni odborniki. Naj še kdo reče, da ustavoverstvo nij največega haska za te državne poslance.

* (Javna varnost v Italiji.) Banditstvo po Italiji še zmirom nij izumrlo. Nedavno je bil kralj Viktor Emanuel na lovu po roparjih napaden. Zdaj pa se je to prigodilo dvorni dami iz spremstva ruske carice. Jezdarila je blizu Sorrenta samo po enem slugi spremljana in bila po banditih ugrabljena, ter odpeljana. Dozdaj oblasti še nijso našle sledu teh banditov. Stvar je jako neugodna za kralja, katerega gost je ruska carica.

Narodno-gospodarske stvari.

— Črnogorska banka. Iz Kotore se piše, da črnogorski knez namerava v Cetinji banko ustanoviti. Bila bi namenjena trgovini in fužinarskim poduzetjem. Celi kapital bi znašal 2 milijona rubljev v 20.000 delnicah po 100 rubljev. Potrebni denar dajo ruski kapitalisti in bode baje banka že jeseni svoje delovanje začela.

— Železnica Knittelfeld-Zaprešič. Koroškim poslancem je trgovinski minister obljubil, da bode še v tej sesiji državne zbornice predložil načrt te železnice.

— Železnica Moskva-Peking. Govori se o železnici, ki jo je ruska vlada izmislila in ki ima še višji politični pomen, od predora suške ožine. Ta železnica bi vezala Moskvo z glavnim mestom azijskega Kitaja, Peking-om. Bilo bi odveč, velikansk pomen razjasnjevati, katerega bi uresničenje tega za svetovno zgodovino sploh in za angleško in rusko posebej imelo. Kakor čuden se ta načrt tudi komu dozdeva, vendar on obstoji, se marljivo študira in se o njem že skrivaj razgovarja med nekaterimi kabineti. Ta velikanska železnica imela bi se v osmih letih dovršiti. Stroške so preračunili na 960.000 frankov za miljo, tako da bi 1430 milje, ki bi vezale Nižnij-Novgorod s Peking-om stale 1 milijardo, 372 milijonov in 800.000 frankov.

Tržna poročila.

— Iz Pešte, 31. marca. Vreme je jako ugodno; noči so sicer hladne, a nij še bilo take slane, da bi poškodovale setve. Poletna žita so se nasajla in imamo upanje na dobro letino. Pšenice se je pretekli teden 60.000 do 70.000 centov prodalo po gl. 7.10; rži pa samo kakih 8000 vaganov po gl. 4.30, ovsa 25.000 vaganov po gl. 1.61. Turšica se malo pravaža in je po gold. 3.65 cent. Moka se je zopet malo podražila, zlasti finejša, katera je po gold. 16 do 17 cent. Svinjska mast je po gold. 32, špeh po 29.50 do 30 gl. Deteljno seme se rado kupuje in se laško lucerno plača po gl. 32 do 36, rdeče po gl. 29.

— Iz Dunaja 31. marca. Ponočni mraz dozdaj še nij škodoval setvam, katere prav lepo kažejo. Vendar so žitne cene zmirom visoke in tudi ne bodo kmalu padale, ker bode še dosti časa poteklo do letošnje žetve. Pšenica se je prodavala ta teden po gl. 7.60 do 7.95 colni cent, rež ogerska po gl. 4.55 vagan, slovaška po gl. 4.90 do 5; oves po gl. 1.65; ječmen po gl. 3.85.

Opomenica.

Eksekutivne dražbe 5. aprila: Zrimčevo pos., 1401 gld. 46 kr., in Petačevo, 393 gld. 80 kr.,

v Ljubljani. — Klemenčičevo, 390 gold., in Zaplotnikovo, 507 gld., v Trzinu. — Potočnikovo, v Loku. — Mahničovo, 1109 gld. 60 kr., v Senožeti. — Perjatjevo, 583 gl., v Ribnici. — Jurančičevo, 280 gl., v Vipavi.

Tuji.

31. marca.

Pri Elefantu: Voraček — Schönlinde. — Pruker iz Koroškega. — Pec iz Kamnika. — Zupan iz Slatine. — Virk, Kanc iz Pešte. — gospa Vičič z družino iz Il. Bistrice.

Pri Maliči: Luj iz Kočevja. — Ruprecht iz Prage. — Adler, Verner, Talbink iz Dunaja.

Dunajska borza 1. aprila.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	70 gld. 25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73 " "
1860 drž. posojilo . . .	103 " 50 "
Akcije narodne banke . . .	950 " "
Kreditne akcije . . .	335 " "
London . . .	108 " 80 "
Napol. . .	8 " 73 "
C. k. cekini . . .	" " "
Srebro . . .	107 " 75 "

Gostilnica v najem.

V trgu Šoštanj (Schönstein), tri ure od Celja se daje gostilnica v najem.

Leži na glavnem trgu; hiša ima dve veliki gostilnični sobi, v 1. nadstropji pet večjih sob; dalje je pri gostilnici pokrito kegljišče in lep vrt, kakor tudi veliki konjski in drugi hlevi in mesnica. (96—2)

Natančneje pri lastnici
M. Vošnjak, Schönstein.

Anatherinova ustna voda

zoper zlodiseči dih, zoper mehko, lahko-krvaveče zobno meso.

Mnogo let sem trpel pomenljivo ustno bolezen in vsi poskusi so ostali brez uspeha; izgubil sem zmiraj več zdravih zob, in še v ustih ostali so bili rahli; zobno meso je vedno bolj upadalo in je pri dotiki z jezikom krvavelo in pri tem jako siten slab duh po ustih razširjalo. To me je spravilo k poskusu, obče priljubljeno **anatherinovo ustno vodo** rabiti; po prvi rabi sem videl, ne samo, da se slab duh izgublja, temuč da se tudi moje zobno meso očvrstuje in moji zobovi polagom trdnjeji postajajo, tako da so mi v kratkem moje usta zopet ozdravele, za kar iz iskrene hvalečnosti in sočutja z drugimi javno spričujem in tej sloveči ustni vodi pristojno hvalo izrekam.

Dunaj. Baron **Josip Stenel** l. r.

Se dobiva edino pravo: (72—1)

v Ljubljani pri Jos. Karinger-ji — A. Krisper-ji — Petričič in Pirker-ji — Eduard Mahr-u — Fer. Melh. Schmitt-u — E. Birschtz-u, lekarji; — v Kranju pri L. Krisper-ji — Seb. Schaunig-u, lekarji; — v Pliber-u pri Herbst-u, lekarji; — v Varaždinu pri Halter-ji, lekarji; — v Rudolfovcu pri Dr. Rizzoli-ji, lekarji — Josef Bergman-u; — v Krškem pri Fed. Bömches-u, lek.; — v Kamniku pri Jahn-u, lekarji; v Gorici pri Pontoni-ji, lekarji — J. Keller-ji; — v Wartenberg-u pri F. Gadler-ji; — v Vipavi pri Anton. Deperis-u, lek.; — Postojni pri Kupferschmidt-u lekarji; — v Škofljoki pri C. Fabiani-ji, lekarji; — v Kočevju pri J. Braune-tu, lekarji; — v Idriji, c. k. rudarska lekarnica; — v Litiji pri K. Mühlwenzel-ji, lekarji; — v Radoljici pri Zalokar-jevi vdovi.

Hiša na prodaj

št. 18 v **Mengšu** z enim nadstropjem, s hlevi, sadnim in kuhinjskim vrtom, z njivami in gozdom in z vsem za hišo potrebnim orodjem. Hiša se lahko porabi za krmo in vsakojako kupčijo in bi tudi za poletno stanovanje pripravna bila. Natančneje pojasnila daje (100—1) **Opravništvo „Slov. Naroda“.**

Menjavnica

„Wiener Commissions-Bank“,

Schottenring Nr. 18,

razpošilja

dobitne liste (Bezugs-Scheine)

na sledeče razpisane gručice srečk, in se morejo te sestave iz tega razloga najkoristnišim prištevati, ker je vsakemu posetniku takšnega dobitnega lista mogoče, vse glavne in postranske dobitke sam zadeti in razen tega obresti **30 frankov v zlatu in 10. gld. v papirju** uživati.

Gruča A. (16 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 10 gld. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke: **1 5perc. državno srečko po 100 gld. od 1. 1860.** Glavni dobitnik 300.000 gld., z odkupno premijo potegnene serije 400 gld. a. v.

1 3perc. c. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitnik 600.000, 300.000 frankov gotovega zlata.

1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitnik 80.000 tolarjev brez vsakega pridržka.

1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitnik 30.000 gld.

Gruča B. (13 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 6 gld. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče srečke: **1 3perc. c. turšk. državno srečko 400 frank.** Glavni dobitnik 600.000, 300.000 frankov gotovega zlata.

1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitnik 80.000 tolarjev brez vsakega pridržka.

Sachsen-Meiningska srečka. Glavni dobitnik 45.000 gl., 15.000 južnonemške veljave.

Potem dobitne liste na peti del, 5perc. drž. srečke 1. 1860. Mesečni obroki à 6 gl.

Potem dobitne liste na cele državne srečke 1. 1864. Mesečni obroki à 10 gld.

Potem dobitne liste na pol državne srečke 1. 1864. Mesečni obroki à 4 gld.

Potem dobitne liste na pol ogerske srečke. Mesečni obroki à 3 gld.

Potem dobitne liste na Brunsviške srečke 20 tolarjev. Mesečni obroki à 2 gld.

Potem dobitne liste na Insbruške srečke. Mesečni obroki à 2 gld.

Razen tega prevzame borzna pisarnica in menjavnica „**Wiener Commissions-Bank**“ vse kakor koli imenovane bankine, menjične in borzne opravila.

Potrjene menjice in priporočila se na vse velike mesta v Evropi in v Ameriki po najnižji ceni razpisavajo. — Naročila na tukajšem mestu in iz pokrajine se naglo, gotovo in natančno izvršujejo, in po borzni pisarnici nakupljene menjice in vrednosti se oziroma na vsakokratni položaj denarskega tržišča po najbolj dobrokupnih pogojih dajejo.

Opraviški prostori so vsak dan od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer brez prestopa odprti.

Vnanja naročila se natančno in tudi na povzetje izvršujejo. Zapisniki vzdigatev se po vsakem ždrebanji franko zastonj razpošiljajo. (80—8)